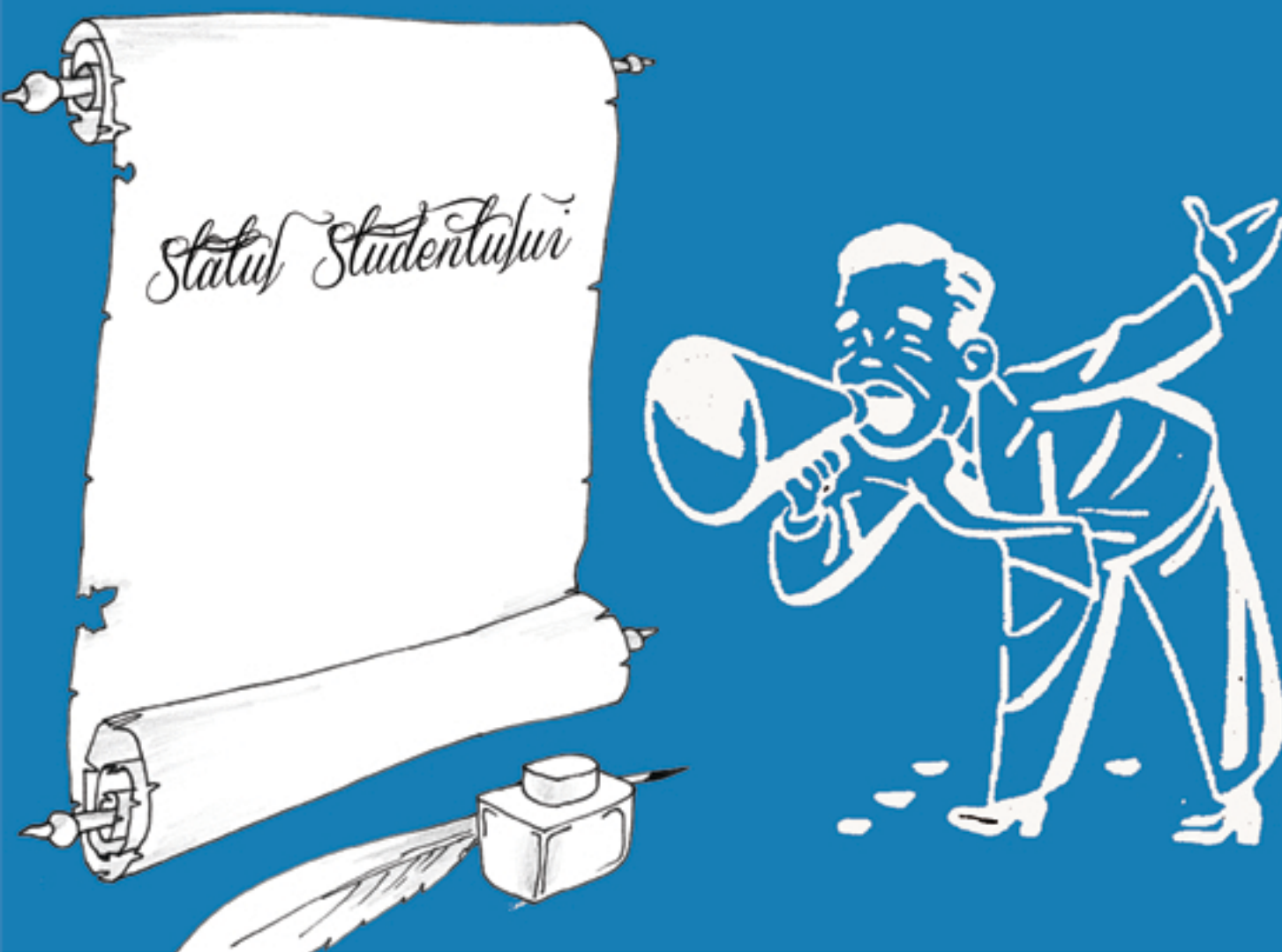

Raportul național de implementare a Statutului Studentului 2013

Raportul național de implementare a Statutului Studentului în 2013

ANOSR

**European Students'
Union**¹

Cuprins

I.	Introducere.....	3
II.	Context.....	4
III.	Respectarea Statutului Studentului.....	6
1.	Dimensiunea Socială a Educației.....	6
2.	Învățământul Centrat pe Student și activitatea didactică.....	9
3.	Reprezentarea studenților.....	11
IV.	Recomandări pentru implementarea Statutului Studentului.....	13
	Anexa 1.....	15

I. Introducere

Prezentul raport își propune să ofere o imagine de ansamblu asupra problemele privind respectarea drepturilor studenților în România, prezentând o analiză a stadiului de implementare a prevederilor Statutului Studentului din perspectiva organizațiilor studentești (documentul care reglementează toate drepturile și obligațiile studenților din România) în universități. De asemenea, raportul oferă o serie de recomandări pentru universități și alți actori din educație menite să contribuie la dezvoltarea unui cadru prielnic pentru respectarea tuturor drepturilor care le sunt garantate studenților la nivel legislativ.

Conținutul raportului se fundamentează pe răspunsurile date în perioada ianuarie - februarie 2014 de reprezentanții organizațiilor studentești membre sau parteneri ANOSR din 30 de universități publice și private din România la chestionarul ANOSR privind respectarea drepturilor studenților. Chestionarul se referă, ca perioadă de referință, la implementarea Statutului Studentului în anul 2013.

Datele colectate astfel au fost analizate prin metode analitice, prin analiza lor logică și comparativă, în vederea identificării diferențelor dintre specificațiile legislative și acțiunile petrecute în realitate și evidențierea potențialor metode/instrumente de îmbunătățire a situației actuale (concretizate sub forma unor recomandări).

Universitățile de proveniență a respondenților chestionarului remis de ANOSR privind implementarea Statutului Studentului și prescurtările folosite în raport ale acestora pot fi regăsite în Anexa 1.

II. Context

Statutul Studentului (Codul Drepturilor și Obligațiilor Studentului) a fost adoptat la propunerea ANOSR de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului (MECTS) prin OM 3666 în anul 2012. Acesta a fost unul dintre cele mai importante și legitime rezultate ale mișcării studentești din România, ANOSR militând mai bine de 5 ani pentru adoptarea unui document care să conțină toate drepturile și obligațiile studenților din România. Nevoia de a avea un document care să cuprindă toate drepturile și obligațiile studenților a fost dezbătută prima oară de reprezentanții studenților adunați la Adunarea Generală ANOSR din Constanța din 2006, solicitându-se încă de atunci introducerea unui astfel de document în Legea Învățământului¹. Adoptarea Statutului Studentului a fost promovată ca cel mai bun mecanism pentru a avea reglementate într-un cadru legislativ toate drepturile și obligațiile pe care ar trebui să le aibă studenții, astfel încât acestea să poată fi respectate în toate universitățile din România.

Realizarea și adoptarea Statutului Studentului au reprezentat doar câteva etape în asigurarea drepturilor studenților, universitățile și Ministerul Educației Naționale (MEN) având mai departe responsabilitatea de a facilita implementarea reglementărilor din Statutul Studentului în fiecare universitate din România. În acest sens, Ordinul de Ministru 3666/2012 impune universităților să adopte un Statut al Studentului propriu în termen de maxim 60 de zile după adoptarea celui național, care să conțină toate drepturile prevăzute în cel național, alături de alte drepturi specifice pentru studenții fiecărei universități. Întregul proces de implementare trebuie supervizat de studenți, prin organizații studentești și ANOSR, pentru a le garanta respectarea drepturilor, pentru a trage semnale de alarmă și a propune soluții atunci când drepturile studenților nu sunt respectate sau când se sesizează abuzuri sau abateri de la acestea.

Organizațiile membre ANOSR s-au implicat activ atât în realizarea Statutului Studentului la nivel universitar, cât și în adoptarea, implementarea și promovarea acestuia în universități. ANOSR a lansat în 2012 primul Raport de Implementare a Statutului Studentului, care a prezentat o analiză privind implementarea prevederilor statutului la nivelul universităților din România după primele 6 luni de la adoptare². De asemenea, au fost demarate diverse

¹ <http://www.anosr.ro/wp-content/uploads/2012/07/2006-Pozitia-ANOSR-pe-marginea-Legii-Invatamantului.pdf>

² <http://www.anosr.ro/wp-content/uploads/2012/10/Raport-National-de-Implementare-2012.pdf>

campanii de promovare a drepturilor studenților de la adoptarea acestuia până în prezent, existând o serie de articole publicate în presă în acest sens sau materiale de promovare regăsite pe canalele de comunicare ale ANOSR și ale organizațiilor membre. Mai mult, a fost realizată și platforma student.romaniacurata.ro, în colaborare cu Alianța pentru o Românie Curată, ca un mecanism pus la dispoziția studenților pentru a semnală probleme din spațiul academic, inclusiv privind respectarea Statutului Studentului.

Prin urmare, putem spune că ANOSR este principalul actor de la nivel național interesat de respectarea reală a drepturilor studenților din România care a monitorizat și sprijinit eforturile făcute de universități cu privire la adoptarea și implementarea Statutului Studentului.

În capitolul următor, ANOSR prezintă o nouă analiză anuală cu privire la respectarea drepturilor studenților în universitățile din România, urmărind drepturile legate de dimensiunea socială a educației, învățământul centrat pe student și activitatea didactică, reprezentarea studenților și alte drepturi.

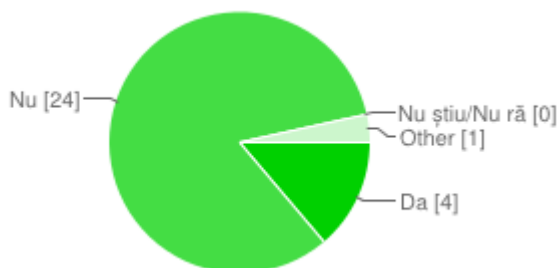

III. Respectarea Statutului Studentului

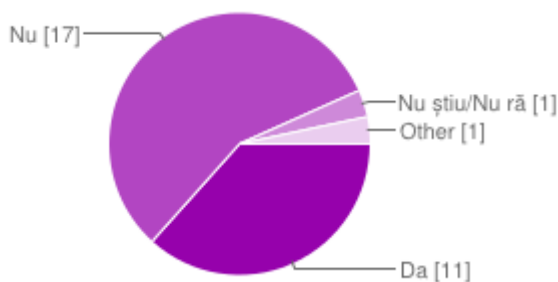
1. Dimensiunea socială a educației

Promovarea unui sistem educațional echitabil și accesibil tuturor studenților, indiferent de mediile din care provin, este unul dintre cele mai importante aspecte pe care instituțiile de învățământ superior trebuie să-l reflecte și să-l promoveze în vederea dezvoltării unitare, coerente și sustenabile a societății. În ceea ce privește Statutul Studentului, acesta prevede o serie de drepturi menite să sprijine integrarea, parcurgerea și finalizarea studiilor de către toți studenții, contribuind astfel la asigurarea de șanse egale în sistemul de învățământ superior.

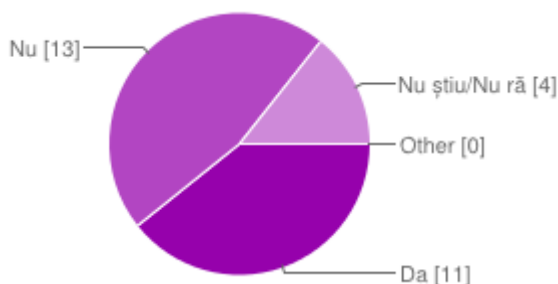
În Statutul Studentului este specificat faptul că studenții pot beneficia de burse sociale care să acopere cheltuielile minime de cazare și masă, burse care să poată să se cumuleze cu alte tipuri de burse, acordate pe criterii de merit (Art. 15, b). Cu toate acestea nu au existat burse sociale care să acopere aceste costuri în 83% din universități (ASE, UB, SNSPA, UPB, UAIM, UPT, UVVG, UVT, UMFT, UO, UBB, USAMV Cluj, UMF Cluj, UP, UAD, UTCN, UMFI, ULBS, UTI, UMC, UMFTgM, UGAL, USV, UAB, UAIC)

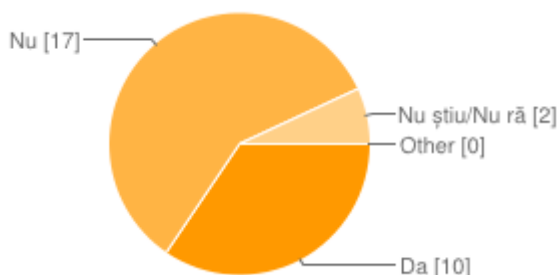
iar în 57% dintre universități bursele sociale nu se pot cumula cu toate celelalte tipuri de burse bazate pe merit/performanță, deși inclusiv Legea Educației Naționale prevede acest lucru (ASE, UB, SNSPA, UPB, UMFT, USAMVB, UBB, UP, UMFI, UEM, ULBS, UTBv, UTI, UMFTgM, UGAL, UAB, USAMV Cluj, UAIC).

Pentru promovarea accesului, candidații proveniți din medii dezavantajate socio-economic sau marginalizate din punct de vedere social, inclusiv absolvenți ai liceelor din mediul rural sau din orașe cu mai puțin de 10.000 de locuitori, pot beneficia de un număr de locuri bugetate garantate (Art. 8) dar în 46% din cele 30 de universități analizate nu există astfel de locuri la buget garantate (ASE, UB, UAIM, USAMV Cluj, UVVG, UVT, UEM, ULBS, UTH, UMFTgM, USV, UAIC).

Studentii cu dizabilități au dreptul de a li se asigura căi de acces și condițiile necesare desfășurării normale a activităților academice, sociale și culturale conform articolului 10 din Statut, însă în peste jumătate (59%) din universități acest drept nu este respectat (UB, UPB, UMFB, UAIM, UVVG, UO, USAMVB, UBB, UP, UAD, ULBS, UTBv, UGAL, AFACH, USV, UAIC).

În ceea ce privește reducerile și gratuitățile de care studenții pot beneficia, răspunsurile liderilor studenților au scos în evidență o serie de probleme cum ar fi faptul că există 6 centre universitare (Arad, Petroșani, Iași, Constanța, Suceava, Alba Iulia) în care nu toți studenții beneficiază de reducerea de cel puțin 50% pentru transportul local în comun garantată de Statutul Studentului și Legea Educației Naționale. De asemenea, deși ar trebui să fie gratuite prin Art 13, (1), studenții plătesc pentru eliberarea anumitor acte cum ar fi cele privind:

- situația școlară/foaia matricolă 7% (USAMVB, UAIC);
- pentru eliberarea diplomelor de licență, inginer, urbanist, master și doctor 7% (UP, UMF);
- carnetul de student 3% (UMF Cluj);
- permisul la bibliotecă 17% (UB, UMFB, ULBS, USV, UAB);

În ceea ce privește serviciile suport, studenții au dreptul de a beneficia de servicii de orientare și consiliere profesională (Art 11, m). Deși legea prevede ca în fiecare universitate să existe un centru de consiliere și orientare în carieră, rezultatele chestionarului arată că studenții nu au avut posibilitatea de a beneficia aceste servicii în 13% din universități.

În acest domeniu au fost evidențiate problemele cu cel mai mare impact negativ asupra studenților, de aceea ANOSR recomandă universităților:

- Crearea de mecanisme care să dezvolte activitatea Centrelor de Consiliere și Orientare în Carieră și să o facă eficientă în acord cu obiectul existenței lor, susținute de creșteri ale

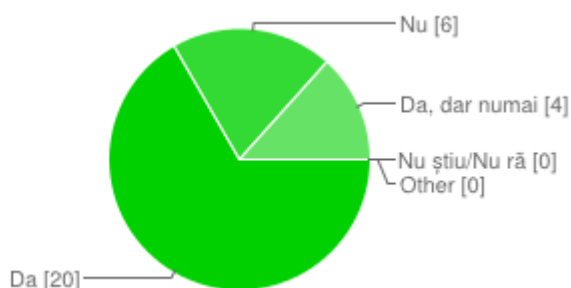
investiției financiare către bugetele acestora și a numărului de angajați specializați unde e cazul;

- Adaptarea infrastructurii universităților (construirea de rampe de acces și de lifturi) și a ofertei educaționale (personal special pregătit pentru lucrul cu persoane din aceste categorii, achiziționarea de aparatură specială) pentru persoanele cu dizabilități;
- Creșterea investiției în bursele sociale, astfel încât cuantumul să ajungă la nivelul celui stabilit de Legea Educației Naționale și propus de CNFIS – 575 de lei, valoare care să acopere cheltuielile minime de cazare și masă și includerea în regulamentele de acordare a bursei a posibilității cumulării bursei sociale cu alte burse;
- Eliminarea taxelor ilegale, cum ar fi cele pentru eliberarea actelor de studii și a celor care atestă statutul de student;.

2. Învățământul Centrat pe Student și activitatea didactică

Politicile axate pe Învățământul Centrat pe Student își propun să dezvolte educația din învățământul superior prin schimbarea paradigmei de organizare a activității didactice de la simpla activitate de predare la activități ce presupun crearea unor medii de învățare prin care studenții să își formeze competențe și abilități. Totodată, Învățământul Centrat pe Student presupune plasarea studentului în centrul actului educațional și tratarea acestuia ca partener cu drepturi depline în procesul de creionare a traseului său educațional.

Problemele întâmpinate în ceea ce privește îndrumarea și informarea studenților sunt că în 33% dintre universități (ASE, UB, SNSPA, UMFB, USAMVB, ULBS, UTI) nu s-a realizat un „Ghid al Studentului” pentru toate facultățile

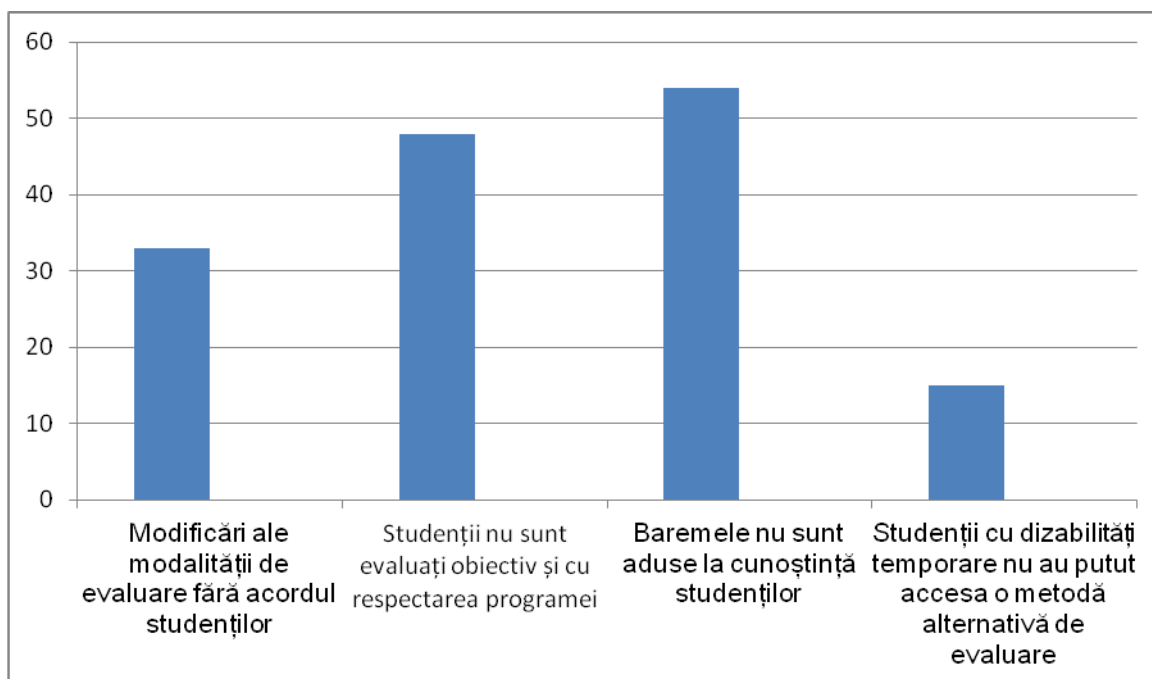

iar studenții nu au beneficiat de un îndrumător de an/secție/grupă (de un program de tutoriat) în 13% din universități (ASE, UB, UMFB, UAIM) așa cum era obligatoriu prin articolul 11, g)

și h).

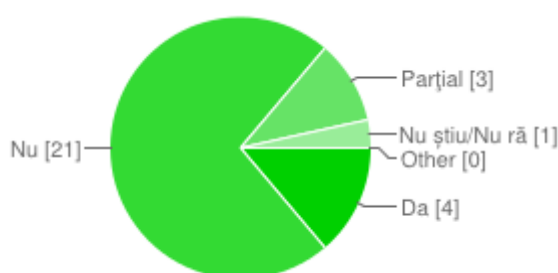
În ceea ce privește evaluarea studenților, s-au remarcat nereguli ce se referă la faptul că au fost făcute modificări ale modalităților de evaluare și examinare fără acordul studenților în 36% din instituții (UB, UMFB, USAMV Cluj, UAIM, UO, USAMVB, UMFI, UTBv, UGAL, AFACH) deși acest fapt este contrar Art.11, f). Articolul 11, s) subliniază faptul că studenții au dreptul de a fi evaluați obiectiv, nediscriminatoriu, cu respectarea programei dar în 50% din universități (UB, SNSPA, UPB, UMFB, UAIM, UVT, UO, USAMVB, UBB, UP, ULBS, USV, UAB) acest lucru nu se întâmplă de fiecare dată. Baremurile după care se fac evaluările nu au fost aduse mereu la cunoștință studenților în mai mult de jumătate din cazuri, 55%, (ASE, UB, UPB, UAIM, UVT, UO, USAMVB, UMF Cluj, ULBS, UTBv, UTI, UMFTgM, UGAL, USV), deși cadrele didactice erau obligate să facă asta conform articolului 11, s). În 15% din cazuri (UPB, UVVG, UBB, UAIC), deși aveau acest drept, studenții cu dizabilități temporare sau permanente nu au putut apela la o metodă alternativă de evaluare (Art 11, t).

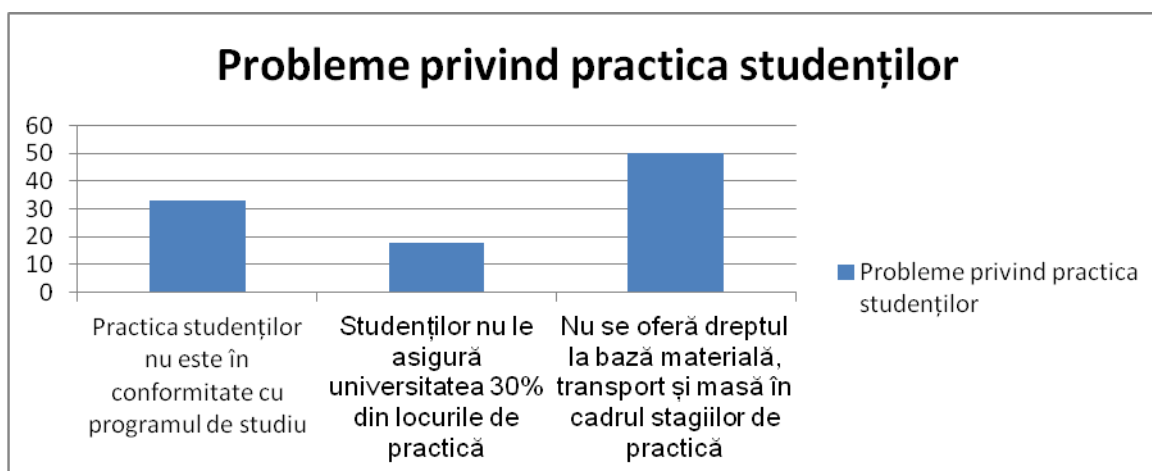
Privind solicitarea și folosirea feedbackului de la studenți pentru a adapta oferta educațională în funcție de nevoile și dorințele acestora, putem observa în răspunsurile primite faptul că studenții nu au avut posibilitatea de a participa la evaluarea cursurilor, seminariilor, lucrărilor practice în 17% din cazuri (UB, UPB, UMFB, UVT, UTI) sau a tuturor cadrelor didactice în 14% din cazuri (UPB, UMFB, UMC, USAMV Cluj), deși aceste evaluări sunt obligatorii prin

articolul 11, i). Potrivit acestui ultim articol, evaluările la care studenții au participat trebuiau folosite în evaluarea performanțelor cursurilor, seminariilor, stagiilor de practică, programelor de studii și cadrelor didactice dar 21% din universități nu au fructificat aceste evaluări.

De asemenea, deși era obligatoriu, aceste evaluări nu au fost făcute publice pe site-ul propriu, în special rezultatele evaluării cadrelor didactice, în 82% din universități (ASE, UB, SNSPA, USAMV Cluj, UPB, UMFB, UAIM, UPT, UVVG, UVT, UMFT, UO, USAMVB, UMF Cluj, UMFI, ULBS, UTI, UMC, UMFTgM, UGAL, AFACH, UAB, UAIC) ceea ce scade încrederea studenților în utilitatea acestora și în potențialul de fructificare a lor.

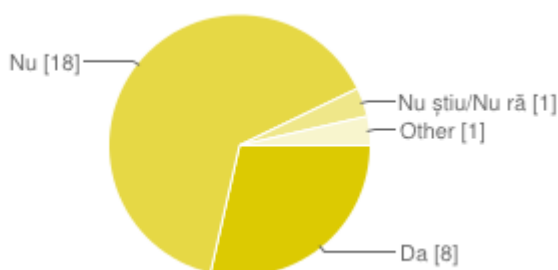

Deși angajabilitatea studenților se poate dezvolta prin intermediul stagiilor de practică, sunt o serie de aspecte negative care se întâlnesc încă în universități și afectează programele de practică cum ar fi faptul că practica studenților nu este în conformitate cu obiectivele programului de studiu în toate cazurile în cel puțin 33% din universități, nu se asigură minimum de 30% din numărul de stagii de practică de către universitate în cel puțin 18% din ele și nu se oferă dreptul la bază materială, transport și masă asigurate în cadrul acestor stagii în toate cazurile în 50% dintre universități aspecte reglementate în Art 8, n), o), x) în Statutul Studentului.

Prin Statutul Studentului, studenții au dreptul de a accesa programe de mobilități interne, Art 11, b) dar, în general, studenții nu pot accesa astfel de programe întrucât nu există metodologii care să reglementeze această posibilitate sau studenții nu sunt informați și susținut să studieze pentru câteva luni/un semestru în altă universitate (un exemplu pozitiv este Consorțiul Universitaria în intermediul căruia s-a aprobat o metodologie).

De asemenea, nu a existat posibilitatea ca studenții să primească credite pentru acțiuni de voluntariat în majoritatea universităților, 64% (ASE, UB, UPB, UMFB, UAIM, UVVG, UMFT, USAMVB, UMF Cluj, UTCN, USAMV Cluj, UMFI, ULBS, UTI, UGAL, AFACH, UAB, UAIC) posibilitate reglementată în favoarea studenților în cadrul Art 12 (4).

Pentru remedierea acestor probleme pe viitor, ANOSR propune următoarele recomandări pentru universități:

- Dezvoltarea procedurilor de evaluare a cadrelor didactice de către studenți și a altor aspecte privind evaluarea procesului educațional și publicarea rezultatelor acestor evaluări alături de strategia propusă de universitate pentru soluționarea problemelor identificate în cadrul evaluărilor;
- Creșterea investiției financiare a universității în suportul oferit studenților pentru realizarea stagiilor de practică (cel puțin acordarea dreptului de cazare în timpul verii în mod gratuit sau cu cost redus/normal în căminele universității în timpul acestora) și găsirea a cel puțin 30% din numărul de stagii de practică necesare pentru studenți;
- Realizarea de către fiecare universitate a „Ghidului Studentului” în parteneriat cu organizațiile studentești;
- Adoptarea de către Senatele universității a unor metodologii de acordare a creditelor de voluntariat, de organizare a programului de tutoriat și privind mobilitățile interne și derularea de astfel de programe;

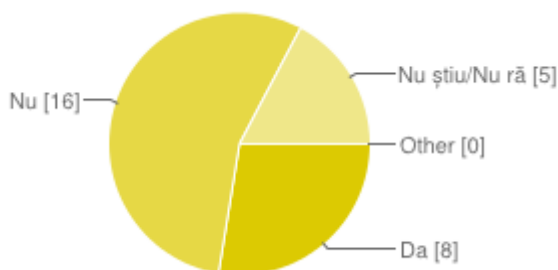
3. Reprezentarea studenților

Organizațiile studentești reprezintă drepturile și interesele studenților în raport cu conducerea universității sau a facultăților, fiind promotori ai principiilor democrației în universități.

Conform articolului 12 din Statut și rezultatelor raportului, majoritatea organizațiilor studentești au posibilitatea de a delega reprezentanți de drept în structurile executive, consultative și decizionale ale universităților iar conducerea universității colaborează împreună cu organizațiile studentești în privința dezvoltării proceselor educaționale din universitate dar nu în toate cazurile. De asemenea, organizațiile pot accesa spațiile universitare pentru derularea activităților proprii.

Studenții participă la luarea deciziilor din cadrul universității, fiind membri cu drepturi depline ai comunității academice și în structurile executive și decizionale din universitate, acest drept fiind reglementat tot prin articolul 12 din Statut. Totuși, rezultatele chestionarului relevă că încă mai sunt probleme în unele universități cu privire la respectarea drepturilor studenților de a fi reprezentați. Problemele ce au fost evidențiate din răspunsurile organizațiilor studentești sunt legate de faptul că au existat universități (15% - ASE, UVVG, UMFI, USAMV Cluj) în care au existat bariere pentru studenți în ceea ce privește posibilitatea lor de a candida, deși toți studenții aveau acest drept, garantat de Legea Educației. O altă problemă a fost faptul că tot în 15% din universități (ASE, UMVB, UAIM, UMFI) reprezentanții studenților din Consiliile Facultăților și Senat nu au fost aleși prin vot direct, secret și universal deși aceasta era procedura legală de alegere. De asemenea, încă există în 20% din cazuri (UB, UO, UTBv, UTI, UAIC) implicare ilegală și ilegală a cadrelor didactice în procedurile de alegere a studenților reprezentanți.

Statutul Studentului prevede faptul că un student poate ocupa funcția de student reprezentant în structuri decizionale pentru maxim 4 ani însă în 28% dintre universitățile analizate (ASE, UMFT, USAMVB, ULBS, UTI, UAB, UAIC) au fost sesizate cazuri în care unii studenți au ocupat aceste funcții pentru mai mult de 4 ani.

Pentru îmbunătățirea participării studenților la procesul de guvernare universitară ANOSR recomandă universităților:

- Acordarea dreptului organizațiilor studentești de a avea delegați de drept în structurile consultative, executive și decizionale de interes pentru studenți;
- Modificarea regulamentelor privind alegerea studenților reprezentanți prin eliminarea criteriilor ilegale impuse studenților de a candida și introducerea tuturor reglementărilor privind reprezentarea studenților din Statut;
- Excluderea implicării cadrelor didactice și de cercetare din cadrul alegerilor pentru studenții reprezentanți și sancționarea acestora pentru încălcarea acestei reglementări atunci când este cazul.

IV. Recomandări privind Implementarea Statutului Studentului

ANOSR consideră că într-un stat de drept, toate actele normative adoptate la nivel național trebuie să fie respectate fără excepție. Pe lângă propunerile descrise mai sus, ANOSR consideră că universitățile ar trebui să prioritizeze în următoarea perioadă respectarea legii și, în funcție de gravitatea problemelor găsite, să realizeze următoarele acțiuni:

- Adoptarea de urgență a Statutului Studentului la nivelul universității, la propunerea studenților, în cazul în care documentul nu a fost încă adoptat (există universități ce nu au adoptat încă Statutul Studentului la nivelul universității cum ar fi UB și UMF Cluj);

- Sancționarea cadrelor didactice care nu respectă Statutul Studentului;
- Includerea prevederilor menționate în Statutul Studentului în regulamentele interne;

Pentru a asigura facilitarea respectării drepturilor din Statutul Studentului, recomandăm o serie de măsuri pe care Ministerul Educației Naționale le poate lua:

- Adoptarea unei metodologii privind centrele de orientare și consilieră în carieră din universități;
- Revizuirea sistemului de burse și creșterea finanțării acestora pentru a include reglementările actuale și pentru a răspunde mai bine nevoilor studenților;
- Adoptarea unei metodologii naționale privind mobilitățile interne;
- Revizuirea reglementărilor naționale privind practica și bursele studenților și includerea prevederilor din Statut în acesta;
- Publicarea Raportului Național privind Implementarea Statutului Studentului în universități realizat de ANOSR conform legii pe site-ul oficial al MEN (www.edu.ro). Acesta poate reprezenta un punct de pornire pentru ca MEN să discute și să sancționeze universitățile în care sunt astfel de probleme;
- Publicarea Statutului Studentului pe prima pagină a site-ului MEN (www.edu.ro) împreună cu un ghid referitor la modalitatea în care studenții pot să își apere drepturile atunci când sunt încălcate;
- Încheierea unui parteneriat între MEN și Direcția Generală Anticorupție în vederea respectării Statutului Studentului.

Propuneri pentru alți actori de la nivel național/local:

- Punerea accentului pe reglementările ce promovează implementarea și respectarea drepturilor din Statutul Studentului în metodologia de finanțare a universităților propusă de CNFIS și în metodologia ARACIS de evaluarea externă a universităților;
- Eliminarea taxelor de bibliotecă de către Biblioteca Central Universitară și alte instituții publice;
- Acodarea de către Consiliile Locale a reducerilor legale pentru transportul studenților;

Anexa 1

1. UAB - Universitatea "1 Decembrie 1918" Alba Iulia
2. UVVG - Universitatea de Vest "Vasile Goldiș" din Arad
3. UB – Universitatea din București
4. UPB – Universitatea Politehnica din București
5. UAUIM – Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu", București
6. UMF B – Universitatea de Medicină și Farmacie 'Carol Davila', București
7. ASE - Academia de Studii Economice, București
8. SNSPA - Școala Națională de Științe Politice și Administrative, București
9. AFACH - Academia Forțelor Aeriene "Henri Coandă", Brașov
10. UTBv - Universitatea "Transilvania" din Brașov
11. UMC – Universitatea Maritimă din Constanța
12. UDJG - Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați
13. UAD - Universitatea de Artă și Design din Cluj-Napoca
14. USAMV – Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Cluj-Napoca
15. UMF Cluj – Universitatea de Medicină și Farmacie "Iuliu Hațieganu", Cluj-Napoca
16. UTCN - Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca
17. UBB – Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
18. UTI - Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi", Iași
19. UMF Iași - Universitatea de Medicină și Farmacie "Grigore T Popa" Iași
20. UAIC - Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" Iași
21. UO - Universitatea din Oradea
22. UP - Universitatea din Petroșani
23. UEM - Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița
24. ULBS - Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu
25. USV - Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava
26. UPT - Universitatea Politehnica Timișoara
27. UVT – Universitatea de Vest din Timișoara
28. UMFT - Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș", Timișoara
29. USAMVBT - Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului
30. UMFTgM - Universitatea de Medicină și Farmacie din Târgu-Mureș